

Samenvatting

Het college stemt in met het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021. In dit uitvoeringsprogramma worden interventies beschreven om het inburgeringstraject te verbeteren. De focus ligt op het realiseren van duale trajecten; de combinatie van het leren van de Nederlandse taal en participeren in de samenleving. In het uitvoeringsprogramma wordt binnen drie actielijnen beschreven welke interventies de komende jaren uitgevoerd gaan worden om tot verbeteringen te komen.

Beslispunten

1. Instemmen met het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 9 april 2024:

Conform.

1. Aanleiding

Twee jaar na invoering van de Wet inburgering 2021 zien we dat de infrastructuur om deze wet uit te kunnen voeren staat. We komen in de praktijk echter diverse knelpunten tegen die het kunnen voldoen van de inburgeringsplicht belemmeren. Met name bij het realiseren van duale trajecten; de combinatie van het leren van de Nederlandse taal en het participeren in de samenleving, liefst via betaald werk, komen we diverse knelpunten tegen. Gelet op de regierol die we als gemeente hebben, is het onze taak om deze knelpunten aan te pakken.

2. Context

Gemeenten hebben met de komst van de Wet inburgering 2021 een regierol gekregen in het inburgeringsproces. Het doel van de Wet Inburgering 2021 is om inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk mee te laten doen in onze samenleving, liefst met betaald werk. De Wet inburgering 2021 is leidend in het uitvoeringsprogramma.

Daarnaast borduurt dit uitvoeringsprogramma voort op het integraal beleidskader Nieuwe Stadsgezichten, van opvang tot integratie (gemeente Maastricht, november 2023). Dit kader geeft inzicht in wat we in de gemeente Maastricht al hebben geregeld binnen het brede landschap van (asiel)opvang, integratie en inburgering. In dit beleidskader is aangegeven dat er een drietal uitvoeringsprogramma's zouden volgen waaronder het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021.

3. Gewenste situatie

Door het instemmen met het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021, leggen we formeel vast welke interventies we de komende jaren gaan uitvoeren om het inburgeringstraject te verbeteren. Op dit moment worden er verschillende knelpunten ervaren die het doorlopen van het inburgeringstraject bemoeilijken. We hebben binnen drie actielijnen interventies beschreven die deze knelpunten moeten gaan oplossen.

1. Leren van de Nederlandse taal
2. Participeren in de samenleving
3. Betaalde arbeidsplek

Het uitvoeringsprogramma heeft als doel voor iedere inburgeringsplichtige een duaal traject te realiseren zodat de inburgeringsplichtige de inburgering binnen de gestelde termijn van drie jaar kan

afronden. Inburgeringsplichtigen leren de Nederlandse taal op een voor hem/haar zo hoog mogelijk niveau. Daarnaast nemen inburgeringsplichtigen deel aan onze samenleving en werken toe naar duurzame betaalde arbeid.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

De Wet inburgering 2021 moet ervoor zorgen dat inburgeraars zo snel mogelijk mee kunnen doen in de samenleving, liefst met betaald werk. Dit raakt het gedachtegoed en de zes dimensies van Positieve Gezondheid (lichamelijke functies, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren) (IPH, 2023¹). Het uitvoeringsprogramma richt zich enerzijds op het leren van de Nederlandse taal. Dit is de sleutel tot deelname in de maatschappij en raakt voornamelijk de dimensies; dagelijks functioneren en meedoen. Deelnemen aan participatiemogelijkheden of werk bepaalt mede je identiteit, je plek in de samenleving, hoe je je ontwikkelt, en zorgt voor sociale contacten. Werk kan zingeving toevoegen aan het leven van mensen (SCP, 2022)². Het leren van de taal en het participeren in de samenleving kan bijdragen aan een positief effect op de algehele gezondheid van mensen. Het doel is inburgeraars duurzaam te laten uitstromen naar werk.

Het uitvoeringsprogramma richt zich in eerste instantie op het leren van de taal in combinatie met een vorm van participatie in de samenleving. Er komen verschillende onderwerpen voorbij waaronder ook het thema duurzaamheid. In de maatschappelijke begeleiding van VluchtelingenWerk wordt hier meer praktisch op ingespeeld door mensen uitleg te geven over hoe bijvoorbeeld afvalscheiding in Nederland is georganiseerd.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Consulenten inburgering voeren regie op het inburgeringsproces voor zowel de gemeente Maastricht als de gemeenten in het Heuvelland (excl. Eijsden-Margraten). De interventies die beschreven worden in het uitvoeringsprogramma kunnen voor het grootste gedeelte uitgevoerd worden vanuit de reguliere personele bezetting. In verband met de huidige achterstanden heeft het DT op 11 maart

¹ Instituut Mijn Positieve Gezondheid (2023). *Gezondheid is meer dan niet-ziek-zijn*. Geraadpleegd 13 maart 2024: [Positieve Gezondheid - Institute for Positive Health \(IPH\)](#)

² Sociaal en Cultureel Planbureau (2022). *Hoe arbeid en zingeving tot een win-win situatie kunnen leiden*. Geraadpleegd 13 maart 2024: [Hoe arbeid en zingeving tot een win-win situatie kunnen leiden | Nieuwsbericht | Sociaal en Cultureel Planbureau \(scp.nl\)](#)

2024 besloten om voor de duur van twee jaar team inburgering met 1 fte structureel uit te breiden en 2 fte in te zetten om tijdelijk uit te breiden. Op deze manier gaan we een inhaalslag maken ten aanzien van de statushouders die nog moeten beginnen met het inburgeringstraject en kunnen we de doorlopende lijn op het gebied van taal en participatie gaan realiseren.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

Voor de bekostiging voor het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen uit de wet inburgering ontvangen we een specifieke uitkering (SPUK). Elk jaar stelt het ministerie van SZW per gemeente de hoogte van deze SPUK vast. Dit bedrag is gebaseerd op een prognose. In mei van het daaropvolgende jaar wordt de definitieve SPUK vastgesteld. Zo nodig vindt er daarna een nabetaling of een terugvordering plaats

Het definitieve bedrag is gebaseerd op het aantal asielstatushouders in de gemeente op 31 december van het betreffende jaar. asielstatushouders die nog in een AZC verblijven, tellen niet mee.

- Gezinsmigranten en overige migranten tellen 1 keer mee voor de SPUK. Dit is in het 1e jaar van hun inburgering.
- Asielstatushouders tellen alleen mee als zij huisvesting hebben gekregen in de gemeente. Dit moet blijken uit een uitstroommelding van het COA of uit een inschrijving in de BRP. De asielstatushouder telt vervolgens 3 jaar achter elkaar mee voor de SPUK.

De definitieve beschikking wordt bepaald aan de hand van daadwerkelijke aantallen. Om inzichtelijk te maken hoeveel bestedingsruimte er binnen de spuk inburgering 2021 is hebben we daarom gekeken naar de gemiddelde bedragen per asielstatushouder die het Rijk hanteert en de gemiddelde kosten per asielstatushouder.

Inkomsten en uitgaven SPUK per asielstatushouder:

In 2024 hanteert het rijk de volgende bedragen per asielstatushouder:

Inkomsten per asielstatushouder

Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t	€ 8.870,51
Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t-1	€ 4.491,54
Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t-2	€ 1.122,89
Totale prijs per asielstatushouder voor 3 jaar	€ 14.484,94

Per asielstatushouder ontvangt de gemeente voor een driejarig inburgeringstraject € 14.484,94-. Omdat de verdeling van de middelen over deze 3 jaar niet gelijkloopt met de uitgaven van de gemeente per jaar kiezen we ervoor om de financiën inzichtelijk te maken per traject.

Kosten per asielstatushouder/traject	
B1/Z-route (leerroute)	€ 9.500,00
Maatschappelijke begeleiding	€ 2092,00
Nazorg	€ 440,00
Participatieverklaring (PVT)	€ 220,00
Totale uitgaven per asielstatushouder	€ 12.252,00

Beschikbaar budget spuk inburgering ten behoeve van acties uitvoeringsprogramma

Beschikbaar budget per asielstatushouder/traject	
Totale inkomsten per asielstatushouder	€ 14.484,94
Totale uitgaven per asielstatushouder	€ 12.252,00
Resultaat	€ 2.232,94

Per asielstatushouder houden we €2.232,94 over, op het gehele traject van 3 jaar. Enkel asielstatushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente Maastricht en gehuisvest zijn tellen mee voor de SPUK.

Voor 2024 gaan we daarom uit van de asielstatushouders die op dit moment gehuisvest zijn in Maastricht. Dit zijn er 134.

Collegevoorstel

Dit betekent dat er in totaal $134 * € 2.232,94 = € 299.213,96$ budget beschikbaar is voor extra investeringen. Dit budget moet verdeeld worden over 3 jaar wat betekent dat er gemiddeld **€ 99.737** beschikbaar is per jaar in 2024, 2025 en 2026.

Inzet beschikbare middelen Spuk voor uitvoeringsprogramma

De beschikbare middelen uit de spuk inburgering zetten we op de volgende manier in voor de actiepunten uit dit uitvoeringsprogramma.

	Categorie	Beschrijving	Actielijn	€
A	Baten	Beschikbare middelen spuk inburgering -		€ 99.737,00
B	Baten	Totale baten		€ 99.737,00
C	Lasten	Activeringsprogramma in de Z-route	Participatie	€ 22.000
D	Lasten	Inzet extra capaciteit voor begeleiding naar participatie- en arbeidsmogelijkheden	Participatie	€ 50.000
E	Lasten	Psychische klachten	Aandachtspunt	€ 22.000
F	Lasten	InburgeRaad	Borging	€ 5.000
G	Lasten	Totale lasten		€ 99.000

Risico inzet vanuit spuk inburgering 2021

De spuk inburgering 2021 mag enkel besteed worden aan inburgeringsvoorzieningen zoals geformuleerd in de wet inburgering 2021. We hebben hier als gemeente enige ruimte in maar het ministerie van sociale zekerheid toetst of wij de middelen uit de spuk rechtmatig hebben ingezet. Mochten zij van mening zijn dat de acties uit dit programma hier niet aan voldoen dan betekent dit dat we deze middelen bij de afrekening moeten terugbetalen en dat we hier andere dekking voor moeten vinden. Hiervoor kan de reserve vreemdelingen worden ingezet.

Risico per actiepunt:

C. Het activeringsprogramma kan volgens ons gezien worden als een inburgeringsvoorziening. Hiermee creëren we namelijk participatiemogelijkheden voor inwoners uit de Z-route en dit staat als taak in de wet inburgering 2021. Het risico dat deze inzet als onrechtmatig wordt gezien door SZW achten we dus klein.

D. De extra inzet voor begeleiding naar participatiemogelijkheden zien wij om dezelfde reden als inburgeringsvoorziening. Ook hier achten we de kans op onrechtmatigheid klein.

E. Het inzetten op het voorkomen van of oplossen van psychische klachten draagt bij aan een succesvolle deelname aan inburgeringsvoorzieningen maar de vraag is of dit ook wordt gezien als een inburgeringsvoorziening. De kans op onrechtmatig achten wij hier dus reëel.

F. Het instellen van een inburgerRaad verbetert de kwaliteit van onze dienstverlening maar is niet direct een inburgeringsvoorziening. De deelname hieraan kunnen de desbetreffende inburgeraars echter wel opgeven als participatie uren. We achten het risico op onrechtmatigheid daarom middelmatig.

Er is dus concreet een risico van € 27.000 bij het inzetten van de middelen uit de spuk inburgering op bovenstaande onderdelen. Dit bedrag kan indien nodig gedekt worden uit de reserve vreemdelingen.

Kosten vanaf 2025

Dit uitvoeringsplan heeft een looptijd van 4 jaar. Gezien de aard van de specifieke uitkering wet inburgering en de vele variabelen die hiermee omgeven zijn is het lastig om al een vooruitblik te maken naar de komende jaren. In dit voorstel is daarom gefocust op 2024. In het uitvoeringsplan staan de kaders genoemd waarbinnen we uitvoering geven aan de wet inburgering 2021 de komende 4 jaar. De spuk inburgering 2021 is ons financieel kader waarbinnen wij deze taken zullen uitvoeren en deze bepaalt dan ook de mate van inzet die mogelijk is.

Uitvoeringskosten

Naast de spuk krijgen we voor financiering van de uitvoering van de wet inburgering 2021 middelen via het gemeentefonds. Hiervan wordt de personele inzet van de uitvoering van SZMH en de tijdelijke beleidsmedewerker inburgering bekostigd. We voeren de wet inburgering 2021 uit voor de Maastricht-Heuvelland gemeenten (exclusief Eijsden-Margraten). De uitvoeringskosten zijn op basis van de afgesproken verdeelsleutel verdeeld, zijnde 67,23% voor de gemeente Maastricht. De kosten

voor beleidsondersteuning (obv OIK 10) komen volledig ten koste van de gemeente Maastricht, daar deze functie geen regionale functie betreft. In de tabel zijn de bedragen voor Maastricht opgenomen.

Uitvoeringskosten inburgering	2024	2025	2026	2027
Kosten totale basisformatie (7,17 fte,)	€ 380.219	€ 380.219	€ 380.219	€ 380.219
Kosten tijdelijke extra inzet 2024 en 2025	€ 107.340	€ 107.340	-	-
Kosten tijdelijke extra inzet beleidsmedewerker inburgering	€ 88.454	€ 66.341	-	-
Totale kosten	€ 576.013	€ 553.900	€ 380.219	€ 380.219
Totaal uitvoeringsmiddelen Inburgering (obv begroting) - 570610905	€ 645.205	€ 549.087	€ 549.087	€ 549.087

N.B. De bedragen in dit voorstel zijn exclusief btw. Vanwege de wettelijke taak, de verplichting om deel te nemen aan trajecten én daarop van toepassing zijnde sanctiemogelijkheden, komt evt. betaalde btw in aanmerking voor een bijdrage uit het btw-compensatiefonds. Bovendien zullen trajecten waar mogelijk vrijgesteld van btw worden ingekocht. Indien er ondanks voornoemde maatregelen toch btw wordt betaald die als niet-compensabel dient te worden beschouwd, zal deze worden opgevangen binnen de beschikbare budgetten.

9. Aanbestedingen

Onderdeel van de inburgering is het kunnen volgen van één van de leerroutes om de Nederlandse taal aan te leren. De huidige contracten met het VISTA-college lopen af in 2024 en 2025. Gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma moeten we de leerroutes opnieuw aanbesteden.

10. Participatie tot heden

De afgelopen maanden hebben er diverse overleggen plaatsgevonden met externen waar knelpunten in de inburgering zijn besproken. De input van externen zoals: COA, VluchtelingenWerk, VISTA-college, Annex/MTB/Podium24 en diverse organisaties die gesubsidieerd worden vanuit de vrijwillige inzet, zijn meegenomen tijdens het schrijven van uitvoeringsprogramma. Daarnaast is er ook uitvoerig gesproken met de consultants binnen team inburgering en de betreffende teammanager. Tot slot heeft er meermaals afstemming plaatsgevonden met de beleidsmedewerkers van Sociale Zekerheid.

11. Voorstel

Het voorstel wordt:

1. Instemmen met het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 2024 tot en met 2027. De planning van de acties die ondernomen gaan worden, zijn uitgewerkt in een tijdspad en opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Verdere uitvoering ligt met name bij: de beleidsmedewerker inburgering, beleidsmedewerkers sociale zekerheid, en de consulenten inburgering. Daarbij zal er nauw samen worden gewerkt onze externe partners.

Gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma worden de genoemde acties regelmatig geëvalueerd. Tweemaal gaan we een evaluatierapportage aanleveren. Eén op de helft van de looptijd van het uitvoeringsprogramma. De ander na afloop van het uitvoeringsprogramma.